

Müge İplikçi

miplikci@gazetevatan.com

İzmir Kitap Fuarı

İzmir Kitap Fuarı'nda geçirdiğim tek bir gün bile, İzmir'i ne kadar çok sevdiğimi bana yeniden hatırlatmaya yetti. İzmirliiler Başbakan'ın kendileri için biçtiği o tanımlamadan hiç hoşnut değil. Yaşamı işaret eden anlarda 'Biz hem yaşamın hem de Müslümanlığın gereklerini yapmayı bilen insanlarız' diyorlar. O tanımlama hem ayrımcılığı körüklüyor hem de İzmir halkına yapılmış bir haksızlık. Dilin kemiği yok diyerek sarf edilen sözcüklerin nasıl derin yarıklar açabileceğine hep birlikte çok dikkat etmemiz gerekiyor. Aksi takdirde aklar ve karalar şeklindeki kutuplarda gezinen duygularla sürekli ağaca çıkan bir toplum olmaya yazgılı kalacağız. Bu ise toplumsal potansiyelimizi hep aşağı çeken kırgınlıklar, küskünlükler ve çaresizlikler silsilesine yeni halkalar eklemekten öteye geçmeyecek bir pratik demek.

Çocuk ve gençlik kitaplarımı gönül rahatlığıyla emanet ettiğim, ülkemizin bu alandaki en kıymetli yayınevlerinden biri olan **Günışığı Kitaplığı**'nın davetlisi olarak katıldığım fuarda genç okurları beklerken orta yaşlı bir izleyici kitlesiyle karşılaştım ve yeri gelmişken biraz bu kırgınlığı aşabilmenin yollarından bahsetmeye çalıştım. Konuşmamın sonuna doğru salondaki izleyicilerden biri görüşlerime katılmadığını, ülke olarak uçurumdan aşağı yuvarlanmak üzere olduğumuzu söyledi. Bunu söylerken son derece içtendi; ben de aynı içtenlikle bu ülkenin böylesi bir potansiyelle uçurumdan aşağı asla yuvarlanmayacağına, çünkü bunu asla hak etmediğini yineledim. Toplantıdan sonra çaresizliği içinden atmaya çalışsa da bunu başaramayan, başarmaması içinse etrafındaki herkesin neredeyse işbirliği yaptığını söyleyen bir başka okurumla daha uzun sohbet etme şansım oldu. Ona göre aslında ülke çaresiz değildi, olsa olsa bizim inançlarımız çaresizlik

merkezliydi ve bu, ülkenin çaresiz olmasından daha beter bir durumdu.

Çaresizlik kültürü

Onun söyledikleri geçen hafta okuduğum bir kitabı hatırlattı bana. **Mümin Sekman** 'Her Şey Seninle Başlar' adlı yeni kitabında buna 'öğrenilmiş çaresizlik' diyordu. Hatta bunları 'kamyon arkası' cümleleriyle destekleyerek kaybetmeyi kabullenişin ağıtlarına dair çok canlı bir tablo çiziyordu karşımızda:

Çaresizlik kültüründe vazgeçmişlik duygusu yüksekti (**Bu âlemin insanları bana müsaade!**); çaresizlik kültüründe kişi başarısızlık şaşkınydı (**Hayat sen ne çabuk harcadın beni!**); çaresizlik kültürünü içselleştirmiş olanlar hayatları üzerinde denetimleri olmadığına inandıklarından kendilerini havada savrulan yaprak gibi metaforlarla ifade ediyorlardı (**Yaprak dalından kopmuş bir kere rüzgâra gerek yok!**); çaresizlik kültüründe hayata küsme ve boşvermişlik yaygındı, (**Yaşamak buysa eğer, bırak üstü kalsın!**) gibi...

Sekman'a göre 'hayat okulunda nihai yenilgi' deneme cesaretini kaybetmekle başlıyordu. Yani şu kaybetmekten korktuğu için sevmekten korkanlar takımı. Şu hayat okulundaki yenilgiyi 'genellikle başkalarının da cesaretini kırma'ya çalışmakla çözmeye çalışanlar' ekibi. Kısacası 'öğrenilmiş çaresizlik' bir salgına da dönüşebilir ve önce insanları, ardından bir toplumu alt edebilirdi.

'Ayrıntısını iyi bilmediğiniz bir şeyi tam anlayamazsınız, anlamadığınız şeyi kontrol edemezsiniz, kontrol edemediğiniz şeyi yönetemezsiniz, yönetemediğiniz şey ise sizi yönetir!' diyordu Sekman.

Haklıydı. Bugün içinde yaşadığımız birçok açmazın da cevabını içeren bir denklemdi bu. Elbette çaresizlikten vazgeçebilirsek!

* İzmir'deki günün sonu İzmirli yazar arkadaşımız **Hacer Kılıcıoğlu** ve eşi **Hulusi Kılıcıoğlu**'nun Kordon'u seyredalmiş balkonlarında geldi. Çiftin müthiş konukseverliği eşliğinde **Günışığı Kitaplığı** Yayın Yönetmeni arkadaşım **Müren Beykan**'la bu güzel kenti neredeyse 24 saat dolu dolu yaşamının keyfini çıkarırdık. Bu kente **palmiyeler**, **Ege** ve **pattanank** bastırıreren sıcak kadar **kitap fuarı** ve **bisiklet yarışı** da çok yakışmıştı.